

ARANA GOIRI SABIN: Nortasuna

Zer da egiazko nortasuna eta zeintzuk bere ezaugarriak eta bereizgarriak?

Benetako nortasuna aztertzea eta jakitea ez da gauza erraza. Beraz gure asmoa idazlan onetan izango da gizartean nortzuk izan diran berebiziko nortasunaren ereduak.

Arana Goiritar Sabin aukeratu dogu idazlan onetan bizi osoan egiazko nortasunaren jaun eta jabe izan zalako. Aurten da bere Jaiotzaren 150 Urteurrena (1865-2015). Sabin Aranaren gaztaroa Euskal erriarentzat oso illuna, gogorra eta negargarria izan zan, batez be, Karlista gerrateagaitik, gure lege zarrak eta euskal erriaren nortasuna eta eskubideak galtzeagaitik. Zer egin? Emen agertuko da bere nortasunaren barruko indarra eta amets zolia.

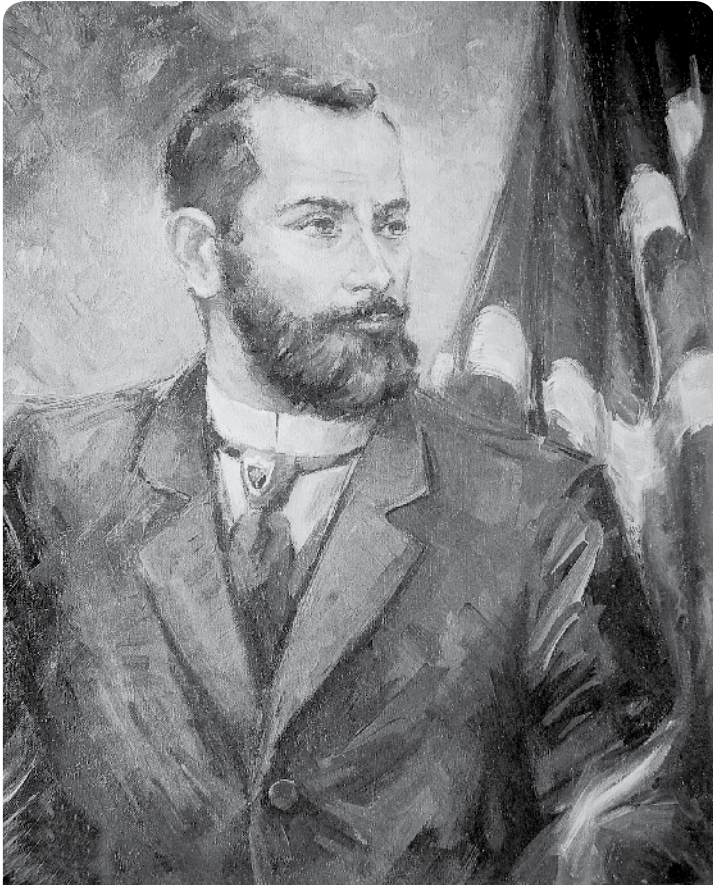
Lenengo eta beñ Euskal gaietan murgilduko da, euskera ikasi eta ikasi, Euskaldunen kondaira aztertu, gaurko egoera ondo ezagutu, zelan eta nundik nora lortu gure izakera eta askatasuna. Auxe da bere kezka eta ardura bizia.

Euskal jakitunak eta erria zer?

Sabin jaunaren aldi berekoak ziran Unamuno, Baroja eta Maeztu eta argi eta garbi ezagutzen eben Euskal erriaren kondaira eta egun aretako mendetasun larria. Baña jakitunak eta euskal erria lozorroan dagoz. Au dala ta Sabinen leloa eta errepika izango da “Itxarkundea” “Itxartu zaitez euskotarra” Sabinekin euskaldun burutsu eta jatorrak bear ditu bere egitasmoa aurrera eroateko. Baña eztau ikusten iñoren eta iñungo laguntasunik ezta babeslerik. Zer egin? Arazo eta korapillo gogor onetan Sabinen nortasuna Anbotoko atxaren antzekoa da, tinkoa eta autsi eziña. Euskadiren eragiñez bera izango da Euskal gizartearen gidaria.

Euskaldunen Aberria Euskadi da.

Sabinek 1893 urtean “La Independencia de Bizkaia” liburuxka argitaratu eban. Bere lagunekin itz egiñez erabaki eben batzar bat egitea Larrazabal baserrian, liburu orren gai barriak azaltzeko.

Amazazpi gizonezko batu ziran apari bat egin eta Sabin jaunaren itzaldia entzuteko. Zeintzuk dira itzaldiaren gaiak? a) Zer izan dan Euskal erria, bere kondaira berezia, lege zarra eta buru jabetasuna, b) Zer eta zelan dan gaurko egunetan bere egoera larria, uztartu eta katigatua. d) Zer egin bear dogu askatasuna lortzeko, aberri barri bat sortu eta sendotzeko?. Erne: “Euskaldunen aberria Euskadi da”

Emen sortu ziran, aurrez aurrez, txistukadak, isekak eta iraiñak, “buru bako ameslari, traidore eta azpizapoa” Sabinen alde bere anaia Luis eta beste lagun bat agertu ziran. Etziran izan makalak Sabin agurgarriaren buruko miñak eta biotz urraturak. Baña gizon sendo, ameslari eta bulartsuari atseka-bea atsegin iturria biurtzen da. Zer egin? “Ad augusta, per angusta”. Aintzaren zoria bide latz eta estua da. Eta orrela “altius, citius, fortius”, au da “gorago, ariñago eta indarrago ekin bear”. Sabin jaunari neke-lorrik baltzenetan sortzen jako gurari ta irrika zoli ta bizia, ez dau burua makurtuko, ez eta aberriaren alde adorea galduko. Au bai, benetan, egiazko nortasunaren garaipena.

Larrazabalen arturiko destaiña eta adarkada ondoren arritzekoa da, benetan, Sabiniek barnedarra

ez galtzea eta, batez be, Euskadiren alde jokatzeko gogo baikorra izatea. Egiaz, Sabin ez da geldi ego- teko mutilla. Jo ta ke ekingo dau Euskadiren alde.

Ona emen bere ekiñaldiak. Billbon zabaldu dau lenengo batzokia. Urte askotako lana buru- tuz Aberri barriaren ikurriña aizetara zabaldu dau, 1895 urtean fundatu eta legeztatu dau JEL-PNV

Bizkaitarra aldizkaria argitaratu dau, eta Luis, bere anaiaz, gau ta egun, diardu idazkiak egiten eta argitaratzen. Astekari onetan agertutako idaz- lan batzuk sortu dabe ekaitz gogorra bere aurka. Sabin une onetan alde batetik maitatua da, beste aldetik gorrotatua, España eta bere erakundeetan, barriz, “gizon arriskutsua”. Beingoan sortuko dira auziak, epaibideak eta azkenik (1895) espetzeratua izan zan Larrinagan. Emen egotaldi bat egiñik li- bre geratu zan. Larrialdi onetan zer? Kuku egin? Bai zera. Gure mendietako aritzak aize boladakin sustriak sendotu, eta gerria finkatu egiten daben bezela, Sabin be, zoritxarretan indartu egiten da. 1895 urtean Bizkaiko Aldundirako auteskundeak egiñik 4.500 jeltzailleak jokatu eben bere alde, 5 zinegotzi lorturik eta bera Diputatu izanik. Sabinen nortasuna eta Euskadiren nortasuna garaille izan ziran.

EUSKADI. Sabin jaunak asmatutako deitura da, baña zeintzuk dira beraren barruan sartzen diran lurraldeak? Ona emen. 1894 urtean, uztaillak 14, Sabinekin egiten dau Bartzar nagusia gai ori aztertu, eztabai-datu eta ebazteko. Eta batzarkideen erabakia auxe izan zan. Euskadi da: Araba, Benabarra, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nabarra, Zuberoa. Danak daukez eskubide bardiñak, askatasuna eginbearretan, askatasuna banatzeko, eta euskera izango da izkuntza ofiziala. (Martin Ugalde, Euskadi Historia, IV 408 orria).

Nortasunaren garaipena

Sabin jaunaren egunetan, euskal gizartea oso motela, gatzbakoa, eta naaste gori baten sarean sartuta bizi da euskal erriari buruz. Gure erriak gidari bizi eta eraginkor baten premiña dauko. Sabin Jauna izango da, zorionez, erri motel onetan eragin berezia, orantza jaikigarria erriaren barne muiñetan. Auxe da bere bizi-tzako asmo goragarria. Origaitik fundatu eta indarberrituko dau Alderdi Jeltzaillea.

Illunabarra.

Sabinek erri guztien eskubideak eta askatasuna maite dauz eta Kubak askatasuna lorturik, Zorionak emenez, telegrama bat bialdu eutsen ango agintariei. Ostera be espexeratu egin dabe. Egun gitxi barru adison gaxoak jota urten zan itzalpetik eta Sukarrietara aldatu etxekeekin eta bertan Libe izeneko antzerki polita idatzi eban.

Gure irakasle eta gidari goragarria il zan 1903 urtean. ogeita amazortzi urtekin. Aingeru Zabala, jeltzale zintzoa eta jatorra, izan zan bere ordezkoa

Egunsentia

Sabin jaunak burutu dau bere egitazmoa eta emen geratu zan berak sortutako Euskal Alderdi Jeltzaillea. 1917 urtean ospatu ziran Bizkaian, Aldundi eta Udal auteskondeak, eta jeltzaileek geiengoagaitik irabazi. Ramon de la Sota eta Aburto izan zan Diputatu eta Lendakari. Aberri barriaren azi oparotsua ereinda dago eta Euskadi osoan bere erakundea aurrera ta gora doakigu. Sabin agurgarria bizi da eta biziko da Euskadin.

Sabin jaunaren nortasunaren ardatza eta ametsa beti izan zan: Jaungoikoa, lege zarra, Euskadiren pizkundea eta Pasko eguna.

Zenon Uriguen
Pasiotarra

